

LIMPOPO

PROVINCIAL GOVERNMENT
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

DEPARTMENT OF EDUCATION
SEKHUKHUNE SOUTH DISTRICT

MPHATO WA BOTSHELA

TLHAHLOBO YA GARE GA NGWAGA

SEPEDI LELEME LA GAE

LEPHEPHE LA 2

LETŠATŠIKGWEDI : 09 PHUPU 2022

MEPUTSO: 50

NAKO: IRI LE SERIPA

PALOMOKA YA MATLAKALA A DIPOTŠIŠO KE: ---

DITAELO:

1. LEPHEPHE LE AROTŠWE KA DIRIPA TŠE THARO, E LEGO A, B LE C.
 - i. KAROLO YA A: SETŠWELETŠWA SA GO NGWALWA LE GO BOGELWA [30]
 - ii. KAROLO YA B: KAKARETŠO [05]
 - iii. KAROLO YA C: DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO [15]
2. BADIŠIŠA KA TLHOKOMELO.
3. ARABA DIPOTŠIŠO KA MOKA.
4. DIKARABO DI NOMORWE GO SWANA LE DIPOTŠIŠO.
5. NGWALA KA BOTHAKGA LE KA MONGWALO WA GO BALEGA.
6. HLOKOMELA MOPELETO LE TLHAMO YA MANTŠU.

KAROLO YA A: TEKATLHALOGANYO

POTŠIŠO YA 1

1.1. BALA TEMANA YE E LA TELAGO GORE O TLE O KGONE GO ARABA DIPOTŠIŠO TŠE DI LA TELAGO.

Pušo ya kgethologanyo e be e hloriša batho ba bantši ba Afrika Borwa ebile ba sa kgone go itswalanya le mafase a ka ntle. E be e gateletše bohle bao ba bego ba le kgahalanong nayo. Dipapadi ka moka di be di sa dumelelwa go bapala moše wa mawatle gobane mafase a mangwe a be ba hloile taba ya kgethologanyo.

Banna le basadi ba thoma go gara dithetho le makgeswa ba ipotša gore naga e ka se nwelele ba e tomoletše mahlo. Ba tšea marumo a dikgopolo ba bea pele gomme ba lwantšha mmušo wa kgethologanyo go fihla o phuhlama. Bao ba bego ba golegetšwe go lwantšha mmušo wo ba lokollwa. Bagale ba go swana le boMorena Mandela ba thoma go tsebega lefaseng ka bophara.

Mna Mandela ge a kgethwa go ba president ya mathomo ya mothomoso ya Afrika Borwa a thoma go gaša lentšu le tee, la moya wa poelano le nnete. A gatelela gore go ka se be le poelano ge batho ba sa tsebe gore ba boelana e le ge ba be ba tlošelantšwe ke eng. Ge fela batho ba ka bolela nnete gona bao ba kwešetšwego bohloko ba ka ba le balela gomme ba boelana, bophelo bja boela sekeng.

DIPOTŠIŠO:

1.1.1. Ke pušo efe yeo e bego e hloriga batho ba bantši ba Afrika go tšwa temaneng? (1)

1.1.2. Na pušo yeo e be e gateletše bomang? (1)

1.1.3. Ke ka lebaka la eng dibapadi di be di sa dumelelwa go bapala moše wa mawatle? (2)

1.1.4. Akeretša temana ya bobedi ka dintlha tše PEDI. (2)

1.1.5. Hlaloša mantšu a a latelago bjale ka ge a dirišwe temananeng ya bobedi ka godimo.

5.1. Dithetho. _____ (1)

5.2. Makgeswa. _____ (1)

1.1.6. Ke bomang ba kgale bao ba ilego tuma lefaseng go tšwa temaneng ya bobedi. (2)

1.1.7. Naa bona bagale ba ba be ba goletšwe eng? (1)

1.1.8. Ke eng seo se dirilego gore ba lokollwe. (2)

1.1.9. Ke mang yo e bilego mopresidente. Hlaloša ka botlalo.(2)

1.1.10. Yena o rile go dula setulo sa bopresidente a dira eng go ya ka temana ya boraro. (2)

1.1.11. Ke eng seo a ilego a se gatelela mabapi le poelano. Hlaloša ka botlalo. (2)

1.1.12. Naa khomišene ya nnete le poelano yona e be e etetšwe ke mang pele. (1)

[20]

1.2. LEBELELA SESWANTŠHO SE SE LATELAGO O KGONE O ARABA
DIPOTŠIŠO KA FASE.

1.2.1. Bahlomphegi ba ba lego seswantšhong e bile baetapele ba maloba. Nna ke bofe boetapele bjoo? _____

(1)

1.2.2. Ke bomang bahlomphegi ba? Efa maina a bona. (3)

1.2.3. Ba babedi go bahlomphegi ba filwe sefoka sa (Seanamarena/ Novel Peace Prize) _____ (1)

1.2.4. Bapetša seswantšho le ditemana tša ka godimo. (4)

1.2.5. Naa moyo wo o fokang seswantšhong ke wa mohuta mang? (1)

KAROLO : B KAKARETŠO
POTŠIŠO YA 2

- ❖ Bala temana ye ka šedi gore o tle o e akaretše ka mantšu a gago o šeditše dintlha tše bohlokwa, se boeletše dintlha e ngwale ka mokgwa wa temana ya mantšu ao e ka bago 60 – 70.:
- ❖ Tšweletša dintlha tše tharo (3) ka gare ga temana. Polelo e be yeo e hlwekilego (2).
- ❖ Laetša palo ya mantšu mafelelong a kakaretšo.

DIPOLOKO TŠA SELEHONO

Dipoloko matšatšing a lehono di fapana le tša kgale. Batho ba fetošitše dipoloko meletlo ya boithabišo. Ga go sa na tlhomphe, bafsa ba a swana. Bakgalabje ba ya dipolokong ka dikhipa, basadi ba phadišana ka dikopelo tša dikereke tša mehuthuta, meaparo ke mahlabišadihlong, meriri ke mašaphušaphu. Basadi ba matšatši a ba ya dipolokong ba sa apeša selo dihlogong, ba apere tša go šia magetla molaleng, dikhethe ke tše dikopana gammogo le dieta tša go ba palediša go sepela. Motho wa gona o tloga a ipha leeto la go ya lebenkeleng go yo reka diaparo tše dimpsha gore ka letšatši leo go bonwe yena fela. Bafsa ge ba re ba thuša diphiri sa bona ke go ema makgotla ba itshwarela mehlamo le go dira lešata ebile ba tšhepile ka disutu tša mabonwa. Ruri tlhabologo ya tla ya re lebatša setšo. Re fetogile meetsemagakwa tlhokabocelelo. Ge go boiwa mabitleng dijo ke mehuthuta ya mebalabala, mola dino e le gamantšhaotlogele. Diletšo le tšona di gana go phalwa ba re ke “Wie sien ons”.”goba “after tears. Ge o re ke a botšiša o botšwa gore diaila o bolokilwe.

MOKGWA WA GO SWAYA KAKARETŠO		MEPUTSO [05]		
Kakaretšo e swanetše go swaiwa ka tsela ye:		Kabo ya meputso:		
1.	Meputso e 3 go dintlha tše 3 (aba moputso o tee go ntlha e tee)	3	2	1

2.	Meputso e 2 go polelo: Kabo ya meputso go polelo:	
3.	Dintlha tše di nepagetšego tše 1 - 3: aba moputso o tee.	1
4.	Dintlha tše di nepagetšego tše 4 - 5: aba meputso mebedi.	2

**KAROLO YA C : DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO
POTŠIŠO YA 3 : PAPTŠO**

3.1. Lebeledišiša khathuni ye e latelago o kgone o araba dipotšišo ka tlase.

3.1.1. Seka seo se laetšago gore motho o tla swarwa botse leetong la gagwe ke ...

Kgetha karabo ya maleba. (1)

- (A) Go swarwa makgwagwa.
- (B) Go dula ka šago le tee.
- (C) Go swarwa segoši.
- (D) Go swarwa sebjana.

3.1.2. Naa go bapatšwa eng mo papatšong? (1)

3.1.3. Efa dilo tše pedi tšeo di gogago šedi ya babapaletšwa papatšong. (2)

3.1.4. Tšweletša lefoko la go laetša modirišotaelo. (1)

POTŠIŠO YA 4 : KHATHUNE:

4.1.1. Lefoko fe le le thaletšwego le ka lebaka lefe? (1)

4.1.2. Tsopola tše di latelago poduleng ya bobedi. (3)

(a) Lebopi la kganetšo. _____

(b) Lediregi. _____

(c) Leššalathuo. _____

4.1.3. Ngwala le ntšu le “**dihlare**” ka bootee. (1)

POTŠIŠO YA : 5

Ba rile ge ba elwa, Matome a gataka Matsobane. O re Matsobane o ratana le motho wa gagwe, Mokgadi. O lla ka gore Matsobane ga se a rutega ebile o ratwa ke dinta. Ka go dira bjalo o ile a re o mo rutela ba bantši.

5.1.1. Tsopola lediraki lefokong la mathomo. (1)

5.1.2. Naa maina ao lefokong la mathomo ke a mohuta ofe? (1)

5.1.3. Naa “wa gagwe” ke mohuta ofe wa lešala go tšwa temaneng? (1)

5.1.4. Lebopi la kganetšo lefokong temaneng ke lefe? (1)

5.1.5. Ke ka baka la eng re re “**ebile**” temaneng ke lekopanyi? (1)

[5]

MEPUTSO: [50]